

Гомела О.А.

РЕФОРМАЦІЯ ТА КОНТРЕФОРМАЦІЯ В ЄВРОПІ

Реформацією називають великий релігійний та суспільно-політичний рух у західному християнстві в Європі XVI - початку XVII століття, який кинув релігійний і політичний виклик католицькій церкві й, зокрема, папській владі. Він був направлений на реформування церкви - позбавлення помилок, зловживань та невідповідностей, і був викликаний глибокими соціально-економічними та ідеологічними причинами.

Представники цього руху заперечували верховну владу папи Римського, чернецтво, більшу частину таїнств, догмат католицької церкви про можливість «спасіння» віруючих «добрими ділами» - пожертвуваннями і молитвами, культ святих, ікони, цілібат - обов'язкову безшлюбність духівництва, більшу частину католицької символіки тощо.

Як наслідок, католицький світ, що об'єднував всі країни Західної Європи був зруйнований. З'явилися національні церкви, що часто підпорядковувалися монархам. Вони сприяли зростанню національної свідомості, культурного та освітнього рівня через обов'язкове вивчення Біблії. Основним же досягненням Реформації стало те, що вона значно сприяла зміні старих феодальних економічних відносин на нові капіталістичні.

В результаті поширення реформаційних ідеалів похитнувся авторитет Західної церкви, котра у відповідь на дії реформаторів вжила ряд заходів, що були направлені на викорінення протестантських рухів, введення жорсткої цензури, створення вищого інквізиційного трибуналу, залучення правителів держав у боротьбу проти протестантизму. Цей рух в історії отримав назву Контрреформація. Зовні він виявлявся у насильницькому придушенні реформаторського руху шляхом переслідування протестантів, внутрішньо - це була реформація самої Католицької церкви: вона стала згуртованішою під верховенством папи; були започатковані нові чернечі ордени, які стали зразками релігійності нового типу; було заборонено надання індульгенцій, що включає будь-які грошові розрахунки; з'явилися католицькі духовні семінарії; вводилася одноманітність католицької літургії.

Консолідація та реставрація католицизму дозволили папі посилити позиції у низці країн. У результаті Контрреформації католицькими залишилися Італія, Іспанія, південь Німеччини, частина кантонів Швейцарії, Ірландія. Наприкінці XVI ст. католицизм переміг на півдні Нідерландів. Однак, успіхи Контрреформації мали обмежений характер. На початку XVII ст. в Західній Європі сформувалися сили, здатні завдати нищівного удару традиційному світогляду, отже, і традиційному суспільству загалом.

Реформація стала передумовою для тривалих релігійних війн у Європі. Франція, внаслідок пережитих нею громадянських релігійних воєн, стала державою, де державною релігією був католицизм, проте протестанти тривалий час мали право вільного віросповідання. Також внаслідок однієї з таких війн - Тридцятилітньої - був підписаний Вестфальський мир, який змінив релігійну, політичну карту Центральної Європи та систему міжнародних відносин.

Робота виконана під керівництвом доц. кафедри КТРСіГН Тавшунського О. М.